Biblioteca Centrală Raională Arad

VILÁG PROLETARJAI EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

Az R. M. P. Arad-városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XIII. évfolyam, 3790. szám
4 oldal, 20 bani
1957, május 5, vasárnap

Lapunk tartalmából:

— Irodalom — Művészet (2. old.)
— A pártszervezetek hűséges segítője (3. old.)
— Járőrben a pankotai lakásfronton (3. old.)
— Testnevelés és sport (3. old.)
— A Vietnami DK kormánya a genfi egyezményeket szabotáló nagyhatalmi kísérletek ellen (4. old.)
— Ujabb jelentős lépés a leszerelés kérdésének megoldása érdekében (4. old.)
— Az amerikai beavatkozás veszélyezteti a Közel- és Közép-keleti békét (4. old.)
— A szovjet kormány nyilatkozat-tervezete a béke és a népek biztonsága megszilárditására (4. old.)

A lenini Pravda 45. évfordulójára

Nincsen olyan ország, vidék, vagy város, ahol az ujságokat ne várnák türelmetlenül az olvasók. Reggelenként a dolgozók nagy tömegei állnak meg az ujságárusok előtt, hogy megvegyék lapjaikat, melyekből ujabb biztatást meritenek munkájukhoz, értesülnek társaik munkaeredményeiről, a világ eseményeiről.

Elképzelhető, milyen lehetett az a néma türelmetlenség, amellyel a dolgozók lapjuk megjelenését várták — 45 évvel ezelőtt Pétervárott. Akkor a tereken és utcákon hiába keresték volna a munkásujságokat. Ezeket üldözték, betiltották, elkobozták. És mégis, az orosz munkás a gyár felé vezető uton, vagy munkahelyén megkapta a maga ujságát, melyet annyi veszély között szerkesztettek, nyomtattak, terjesztettek. Az ujságot már várták és mindenki érdeklődéssel olvasta, hogy azután tovább adja és az kézről-kézre járjon a munkások között.

Azon a május 5-én 1912-ben, az orosz munkások első izben vehették kezükbe a Pravdát. Addig hetilap jelent csak meg, amely inkább az élenjáró munkásokhoz szólt: a Zvezda (Csillag). A Pravda megjelenését az orosz munkások nagy örömmel üdvözölték. A Pravda legyőzte az utjába tornyosuló összes nehézségeket. Sem a cári kormány üldözései, sem a számok elkobozása, sem a büntetések nem tudták meggátolni megjelenését. A munkások még az éjjeli órákban eljöttek a nyomdába, hogy magukkal vigyék az ujságokat és reggel titokban szétosszák. Két és fél év alatt a cári kormány nyolcszor tiltotta be a Pravda-t. Ennek ellenére az ujság mindig uj név alatt jelent meg: Za Pravdu (Az Igazságért), Puty Pravdi (Az igazság utja), Trudovaja Pravda (Munkás igazság).

A Pravda-t Lenin, a Bolsevik Párt hozta létre. Ezzel a munkásosztály hatalmas fegyvert kapott forradalmi harca számára éppen abban az időszakban, amikor erre a fegyverre különösen szüksége volt: az országban a munkásmozgalom ujból fellendült.

Az orosz munkássajtó megjelenésének és fejlődésének története elválaszthatatlan Lenin nevétől. Bölcsőjénél Lenin lángesze állott. Századunk első éveiben Lenin egy olyan ujságról álmodott, mely az osztályharc és a nép méltatlankodásának szikráját általános lángtengerré változtassa.

„Szikrából lobban a láng" — ez volt az első oroszországi marxista ujság jelmondata, melyet Lenin teremtett meg és az Iszkra (Szikra) nevet adta neki.

És a szikrából valóban láng lobbant. Az üldözések, a cári hatóságok elnyomó intézkedése ellenére a munkássajtó fejlődött, erősödött. A bolsevik lapok és folyóiratok megváltoztatták nevüket, megjelenésük időpontját, külalakjukat, de mindig megőrizték forradalmi, bolsevik jellegüket. Sokatmondó az a tény, hogy a Pravda második évfordulóját (1914 május 5-ét) az orosz munkások a Pravda és a munkástömegek közötti kapcsolatok állandó megerősitésének és kiszélesitésének jegyében ünnepelték. A Pravda azzal a segitséggel tudott csak fennállni, melyet a munkástömegek nyujtottak neki. A munkáslevelezők közreműködését már a Pravda első számaitól érezni lehetett az ujság hasábjain.

A Pravda évről-évre erősödött. A nép, a Kommunista Párt, a szovjét állam érdekeit szolgálta és szolgálja ma is és a világ összes népei közötti baráti kapcsolatok megerősitésére hivja fel a dolgozókat.

A Kommunista Sajtó Napját nem véletlenül tüzték ki május 5-re. A Pravda-t joggal tekinthetjük a világ munkássajtója vezetőjének. A Pravda nagy hagyományait hűségesen megőrzi és tiszteletben tartja a Román Munkáspárt Központi Vezetőségének sajtószerve, a Scînteia is, mely az illegalitás kegyetlen terrorjának ideje alatt megfélemlithetetlenül hivta fel és mozgositotta a dolgozók tömegeit a kizsákmányolás igájának szétzuzásáért folyó harcra. Hazánk felszabadulása után országunk munkássajtója érezhető fejlődésnek indult. Mozgositotta és mozgositja a dolgozók tömegeit a szocializmus épitésének nagy müvére, országunk együttélő nemzetiségei közötti testvéri barátság megszilárditására, a népek közötti béke megerősitésére.

Az ujságok napról-napra jobb, hűségesebb barátai lesznek a dolgozóknak. Néhány számadat érdekesen és tanulságosan szemléltetheti ezt a tényt.

A Szovjetunióban jelenleg 7537 központi, köztársasági, tartományi, városi, rajoni és üzemi ujság jelenik meg napi több mint 53 milliós példányszámban. Országunkban több központi lap, minden tartományban pártlap, több rajonban és nagy városban helyi lap jelenik meg mind román, mind az együttélő nemzetiségek nyelvén. Az országunkban megjelenő napilapok példányszáma eléri a napi egymilliót. Csupán a városunkban megjelenő ujságok napi példányszáma meghaladja a huszezret. 1953-hoz képest a Vörös Lobogó napi példányszáma 4000-el, a Flacara Rosie-é 6000-el növekedett.

Tevékenységükben az ujságok a tömegekre, a munkás-levelezőkre támaszkodnak. 1956 folyamán ujságunk közel 2000 levelet kapott, az 1953. évi alig 1400 leveléhez képest.

A Pravda által megkezdett utat országunk és a többi népi demokratikus ország sajtói is követték. Az ujságok szerkesztőségei egyre több munkatársat, levelezőt és olvasót mozgositanak, akik a mai sajtóban saját munkájuk és eredményeik tükrét látják, ellentétben a kapitalista sajtóval, mely jobbára csak a kizsákmányoló osztályok szűk köréhez szól.

A kommunista sajtó által megtett ut, kezdve az első marxi kiadványoktól egészen napjainkig, több mint hat évtizedes dicsőséges harci ut a marxizmus—leninizmus nagyszerű eszméinek valóraváltásáért.

Május elsején adták át a forgalomnak a Nagylak-Pécska közötti vasutvonalat

A nagylakiaknak, ha Pécskára vagy Aradra igyekeztek mezőgazdasági termányeik értékesitése végett, több kilométert kellett gyalogolniok, mert a 11 ezer lakosu községnek nem volt vasutállomása.

A néptanácsi képviselőkkel tartott találkozókon a község román, magyar és szlovák nemzetiségű dolgozói gyakran javasolták, hogy épitsenek vasutvonalat, mely községüket Pécskával és Araddal összekösse. A helyi párt és néptanácsi szervek, valamint a közlekedésügyi minisztérium támogatásával akció indult a terv valóraváltása érdekében, melynek eredményeként május elsején átadták a forgalomnak a Nagylak—pécskai vasutvonalat.

A vasutvonal épitésében a község dolgozói önkéntes munkával vettek részt. Kitüntek szorgalmukkal: Bujtár Mihály, Kiss Máté, Faur Mihai és mások.

Uj berendezéseket helyeztek üzembe

Május 1 tiszteletére egész sor vegyipari üzemünkben uj, korszerű berendezéseket helyeztek üzembe.

A bukaresti 13 Septembrie gyárban elkészült a ricinusolaj viztelenitésére szolgáló berendezés. Az igy kezelt olajat lakkok és festékek gyártására használják fel. A berendezés üzembehelyezése szükségtelenné teszi a len- és tungolaj behozatalát.

A busteni 1 Septembrie papirgyárban üzembehelyeztek két napi 46 tonna papirpép termelőképességű fafoszlató gépet. Az igy gyártott papirpépből ujságpapirt, valamint többféle más papirt gyártanak.

A dicsőszentmártoni 2. számu vegyipari kombinátban befejezték a polivinilklorid (vinilin) gyártására szolgáló berendezés szerelését.

A temesvári Chimica gyár üzembehelyezte nagytermelékenységű berendezését szemcsézett tisztitószerek gyártására.

A marosujvári szódagyárban részben üzembehelyezték a gyár központi hőerőművét és egy 8500 kilowattos Ganz turbogenerátort.

Jelentős áruszállitmányok érkeztek a Szovjetunióból

Április folyamán ujabb nagy mennyiségű áruszállitmányok érkeztek országunkba a Szovjetunióból az RNK és a Szovjetunió kormányküldöttségei között Moszkvában létrejött tavalyi megállapodások alapján. Galați, Socola, Dornesti és Máramarossziget határállomásokon keresztül vasuton körülbelül 247.000 tonna gabona, koksz, érc, hengerelt fém, gép, gyárberendezés, stb. érkezett országunkba. 31.000 tonna buza viziuton érkezik a Szovjetunióból Constanța-ba és Brailába.

Az év első négy hónapjában csaknem 920.000 tonna különböző árucikk érkezett az országba a Szovjetunióból, mégpedig több mint 244.000 tonna gabona, 135.000 tonna koksz, 153.000 tonna érc, továbbá hengerelt fém, vas-ötvözetek, tüzálló anyagok, mütrágya, különböző gépek, stb. összesen mintegy 388.000 tonna sulyban.

Jugoszláv vendégek látogatása

Fővárosunkból való elutazása előtt Kriszto Popivoda, a Jugoszláviai Kommunisták Szövetsége Központi Bizottságának tagja, a Jugoszláviai Dolgozó Nép Szocialista Szövetsége Elnökségének tagja és Ljubomir Mizsatovics, a Jugoszláv SzNK Szakszervezetei Központi Tanács Titkárságának tagja, a kereskedelmi és szállodai munkások szakszervezete Központi Bizottságának elnöke, május 1 megünneplésére meghivott vendégeink, pénteken délelőtt látogatást tettek a Szakszervezetek Központi Tanácsának székházában.

A jugoszláv vendégeket Gheorghe Apostol elvtárs, az RMP KV Politbürójának tagja, az SzKT elnöke és Ljuba Chisinevschi elvtársnő, az SzKT titkára fogadta.

(Agerpres.)

Ülést tartott az Enescu nemzetközi versenyszervező bizottság

George Enescu, a nagy román zeneszerző halálának második évfordulója alkalmából az Oktatásügyi és Müvelődésügyi Minisztériumban pénteken gyülést tartott az első „George Enescu" nemzetközi verseny szervező bizottsága.

A bizottság összetétele: Traian Savulescu akadémikus, professzor, a bizottság elnöke, Ion Pas, az oktatásügyi és müvelődésügyi miniszter helyettese és Mihail Jora akadémikus, a bizottság alelnökei. Alfred Alessandrescu, Mihail Andricu, Garabet Avachian, George Breazul, Dagobert Buchholz, Constantin Bugeanu, Paul Constantinescu, Dimitrie Dinicu, Romeo Draghici, Ion Dumitrescu, George Georgescu, Vasile Jianu, Alfred Mendelsohn, Florica Muzicescu, Constantin Silvestri, Zeno Vancea és Ovidiu Varga, a bizottság tagjai.

A szervező bizottság elhatározta, hogy a „George Enescu" nemzetközi versenyt háromévenként rendezik meg. Az első verseny 1958 szeptember 5 és 15 között lesz Bukarestben. Elhatározták továbbá, hogy közzé teszik az első versenyen való részvétel feltételeit. A versenyre meghivják a zenei élet számos külföldi képviselőjét, hogy részt vegyenek a zsüriben és a versenyen.

(Agerpres.)

Lelkes nagygyülésen emlékeztek meg a kommunista sajtó napjáról

Zsufolásig megtelt tegnap délután a városi néptanács diszterme. Eljöttek munkatársaink, levelezőink, olvasóinknak egy része, hogy ünnepélyes körülmények között juttassák kifejezésre ragaszkodásukat, szeretetüket a kommunista sajtó, a nyomtatott betü iránt.

Az ünnepélyes külsőségek azonban semmiben sem gátolták a hangulat meghittségét, s a nagygyülés, csakhamar baráti találkozóvá terebélyesedett, s tegyük hozzá: ez a baráti találkozás bizonyos fokig hézagpótló volt, hisz olvasóink, levelezőink régóta hiányolták.

Iaschievici Cornel elvtárs, a városi pártbizottság titkára nyitotta meg a nagygyülést, a kommunista sajtó napjának alkalmából üdvözölte a helyi sajtó valamennyi munkatársát, majd a nagyszámu hallgatóság, miután meghallgatta Tomoroga Gheorghe elvtárs, a helyi Flacara Rosie napilap főszerkesztőjének, Soós Elek elvtárs, lapunk főszerkesztőjének és Popescu Alexandru elvtárs, a Romînia Libera szerkesztőbizottsági tagjának jelentését, igen értékes vitát inditott, amelynek főleg birálati része gyakorlati segitségünkre válik és ezért ezalkalommal csakis a legőszintébb köszönetnyilvánitás hangját használhatjuk.

Ki nem érthet egyet például Crisan elvtársnak, a Helyi Épitkezési Vállalat dolgozójának birálatával, amelynek során hangoztatta, hogy tulzottan sokat foglalkozunk a nagy vállalatok, mint a December 30, Dimitrov, stb. munkájával s talán éppen ezért „agyonhallgatással, mostohán kezeljük a kisebbeket."

Meggyőződésünk, hogy az elhangzott javaslatok gyakorlatbaültetésével lapunk még jobban betölti majd magasztos feladatát, mint eddigelé tette és főszerkesztőnk zárószavait idézve: „lapunk szerkesztőségének munkaközössége kötelezettséget vállal, hogy további munkájában igyekszünk felszámolni a hibákat, arra törekszünk, hogy lapunk is teljes mértékben betölthesse kollektiv agitátori, kollektiv propagandistái és kollektiv szervezői hivatását."

Ezt vállaljuk, erre esküszünk ma a lenini Právda első száma megjelenésének negyvenötödik évfordulóján.

Megkezdődött a városi IMSz bizottság konferenciája

Tegnap délután a „December 30" üzem müvelődési termében megkezdte munkálatait a városi IMSz bizottság konferenciája.

Ionisie Vasile elvtárs, a városi IMSz bizottság titkára jelentésének meghallgatása után a konferencia számos részvevője kért szót.

A konferencia munkálatai tovább folytatódnak, s részleteire majd visszatérünk.

Megvalósulnak a javaslatok

Majláton

A nagynemzetgyülési képviselőválasztások előtt Balekics Mária, a vingai választókerület képviselőjelöltje találkozott a majlátiakkal is. A találkozót a község kulturotthonában tartották meg, ahol ott volt a község apraja-nagyja. A választópolgárok részéről ez alkalommal számos javaslat hangzott el.

Herzeg Ádám például azt javasolta, hogy a szövetkezetbe több rádió-elemet hozzanak. Ezenkivül kérte, hogy több gyermek-konfekció ruhát biztositsanak a szövetkezet részére, mert a meglévő mennyiség nem elégiti ki a község lakosságának igényeit. Kaszás András és Boér Péter a szövetkezet épületének megjavitását, valamint a kulturotthonnak elegendő számu magyarnyelvü müvelődési utmutatóval való ellátását javasolták.

A községi néptanács közbenjárásának eredményeként valamennyi elhangzott javaslatot megvalósitottak.

Monostoron

Pozsár Ferenc és Cosma Gheorghe javaslatára a községi néptanács végrehajtó bizottsága beszerezte a csatorna épitéséhez szükséges anyagok nagyrészét. Amint a községbeliek mondották, a csatorna épitése azért vált szükségessé, mert esős időben a viz elönti az uttesteket és a kerteket. A lakosság hozzájárulásával rövidesen megkezdik a csatorna épitését. Ugyancsak a választók javaslatára folytatják a villanyvilágitás bevezetésének munkálatait.

Vladimirescun

Rövidesen teljesül az állami alkalmazottak régi vágya: kenyersütő épületet létesitenek a községben. Ez a javaslat egyébként Tisca Sabin részéről hangzott el a választói találkozón. A községi néptanács végrehajtó bizottsága és a szövetkezet vezetősége intézkedett az épületanyagok mielőbbi beszerzése iránt.

Készülnek a geofizikai évre

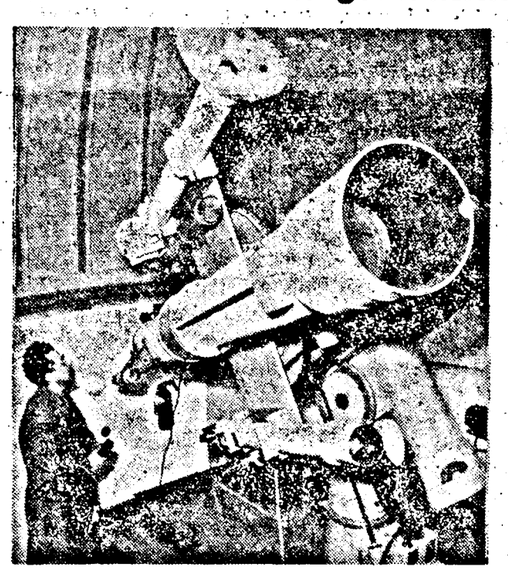

Ez év julius elsején kezdődik a nemzetközi geofizikai év, amelyre az egész világ tudósai, köztük az ondrejovi csehszlovák tudományos akadémia munkatársai is tevékenyen készülnek. A képen a naprajzi laboratóriumban felszerelt hatalmas teleszkóp látható. A készülék mellett Kopecki Miroszláv, a fizikai-matematikai tudományok kandidátusa látható.

ÜNNEP ELŐTTI HELYZETKÉP

A vajgyár

munkaközössége az ünnep előtti hetekben minden igyekezetével kiváló termelési eredmények elérésére törekedett. Éppen ezért nagy gondot forditottak a szükséges nyersanyagmennyiség beszerzésére. A szerződéskötés és felvásárlás utján beszerzett elegendő mennyiségü nyersanyag révén, a globális termelés mutatószáma a fogyasztási tejnél 15,7 százalékkal, a sajtféleknél 59,3 százalékkal növekedett. A vajgyáriak azonban nemcsupán a termelés növelésére törekedtek, hanem különös figyelmet forditottak a tej és tejtermékek olcsóbbátételére: 229.000 lej értékü megtakaritást értek el.

Május 1 ünnepe előtti időszakban a gyárban sokan jó munkát végeztek, szép számmal akadtak olyanok is, akik kiváló egyéni teljesitményekkel tünnek ki. Olaru Valer vajmester igyekezete nemcsak a többtermelésre irányult, hanem arra is, hogy készitménye jóminőségü legyen. A sajtosztályon Tupper Raveica ért el kiváló teljesitményt. Jó munkát végeztek ezenkivül Samu István tornyai fölöző és Bran Aurel gépkocsivezető.

Az Aprozar

Helyi Kereskedelmi Szervezetnél is szép eredményekről számolnak be. Az itt dolgozók a piaci árusitó bódék és üzletek ellátásán kivül az üzemi étkezdék ellátására is törekednek. Beszerezhető innen zöldség, főzelékféle és egyéb élelmiszer.

Az első negyedévben például 283.690 kilóval több árut adtak el a fogyasztóknak, mint az előző év hasonló időszakában. Tojásból is nem kevesebb, mint 203.689 darabbal több kelt el az Aprozar üzleteiben és bódéiban, mint az elmult év hasonló időszakában.

A vállalatnál dolgozók értékes megtakaritásokra törekednek. Minea Zoltan, aki az árucsomagolást irányitja, május 1 tiszteletére 5000 lej értékü megtakaritást ért el.

Az Unirea

édesipari termelőszövetkezet legtöbb termelőegységében az elmult hetekben jóval terven felül gyártottak. A szövetkezet 3. számu osztálya, ahol a tortalapok és nápolyiszeletek készülnek, tervét 120 százalékban valósitotta meg. Kovács Ilona, Kölle Teréz, Pincotan Maria, Brezan Teréz és társai mind kiváló minőségü édességeket készitettek.

A szövetkezet másik, jó munkájával kitünt osztálya a cukorkát és desszertet készitő 4. számu osztály. Itt különösen a fiatalok brigádja tett ki magáért, amelynek vezetését Pomerschein Katalinra bizták. A héttagu brigád 110 százalékos tervteljesitéssel tünt ki.

Több ezer szék terven felül

A pankotai Rasaritul butorgyárban április 30-án már junius 1-re termeltek. Ehhez nem szükséges különösebb magyarázat. Elegendő, ha felsoroljuk, hogy a gyár munkaközössége, a versenyben levő dolgozók mi mindent gyártottak terven felül május 1 előtt az ünnep tiszteletére. Többek között 2500 széket, 150 kárpitozott karosszéket, 300 ruhafogast és 150 szinházi karosszéket gyártottak terven felül.

Egyéni teljesitményekben ebben az időszakban nem volt hiány. Igy azután a szocialista versenyben élre kerültek Colmar Alexandru, Virág István, Kelemen Vince, Szécse Mihály.

Egy nap eredményei

A November 7 gyárban április 26-án ünnepi műszakot szerveztek május 1 tiszteletére. Ezalkalommal egy nap alatt jelentős mennyiségü árut termeltek terven felül minden üzemosztályon. Igy például az élesztőgyárban 800 kiló élesztő, a szeszgyárban pedig 2000 liter szesz készült terven felül. A malom dolgozói is kitettek magukért az ünnepi műszak napján: 7000 kiló fehér- és 19.000 kiló barnalisztet őröltek terven felül. A likörgyár dolgozóinak lelkes munkáját bizonyitják az alábbi adatok: az ünnepi műszak napján 600 liter likört és 200 liter gyümölcsszörpöt készitettek és 3000 üveg sört töltöttek meg terven felül.

Mikrocentrálét kapott a fővárosi Pionirpalota

A Nehézipari Minisztérium villamosenergia-ipari alminisztériuma a pionirszervezet nyolcadik évfordulója alkalmából május elsejére egy mikrocentrálét ajándékozott az „Ifju elektrotechnikusok" körének.

A mikrocentrálét a napokban ünnepélyesen felavatták a Pionirpalotában. Az ünnepségen Dumitru Grigoriu tanár, a kör oktatója, elmondotta, hogy a kör tagjai milyen odaadó munkával sajátitják el a villamosenergia-ipar és az elektrotechnika területén szükséges ismereteket.

Popa Stoica elvtárs, a villamosenergia-ipari alminisztérium vezérigazgatója jó munkát kivánt a tanuláshoz a kis elektrotechnikusoknak, országunk hőerőművei és vizerőművei holnapi irányitóinak.

IRODALOM ★ MŰVÉSZET

A NÉMA LEVENTE

az aradi Studió-színház szinpadán

Függönyön innen, függönyön tul, a nagy szinházi esték forró hangulata izzik. Néző és szinész ugy készült a mai előadásra, mint nemcsak az aradi, hanem az egész romániai szinházi élet egyik legnagyobb eseményére.

És a bemutató után elmondhatjuk, a Néma levente bübájos históriájának az aradi szinpadon való megszólaltatását nem indokolatlanul előzte meg hosszas várakozás ellenére is, nem lankadó érdeklődés.

Mindenki, aki eljött a szinházba, érzi, hogy itt nem csupán szerző, rendező, szinész és néző két-három órás találkozásáról, hanem két nép évszázados kulturájának ölelkezéséről van szó. Arról, amit a multban csak a mostoha szülők gonoszsága akadályozhatott meg ideig-óráig.

Egyre gyakrabban csendülnek fel a bukaresti rádióban édes-bus magyar nóták, a budapesti adó hullámhosszán pedig a tisztavizü hegyi patakok elbájoló zenéjét idéző román dalok. A román szinpadokon Bródy Sándor Tanitónő-jét játsszák, magyarországi szinészek ajkáról Lovinescu és Caragiale szavai férkőznek a nézők szivéhez.

Elhet-e becsületes román, vagy magyar ember a Kárpátektól keletre és nyugatra, akinek szive ne dobbanna igent a két ország vezetőerőinek, a Román Munkáspártnak és a Magyar Szocialista Munkáspártnak lenini vonalvezetésü kulturális politikájára?

Semmi sem hozhatja közelebb egymáshoz a népeket, mint egymás kulturájának megismerése, annak felismerése, hogy minden nemzet kulturájának talaja közös, mert a népek lelkében gyökerezik, csupán a világkultura fájának virága más-más szinü és éppen ezért pompás a csokor, amelyet belőle kötnek.

Agárdi Péter és Duca Zilia romantikus szerelmének sokat hányódott hajója Mátyás király udvarában ér partot. A révkalauz maga a király, aki legendás alakja a magyar és román népnek egyaránt.

A nagy király korának egyik szines epizódja most az aradi Állami Szinház szükségszinpadán elevenedett meg, hogy a szinház vezetősége, együttese ezzel a nagyszerü teljesitménnyel is hozzájáruljon a román—magyar kulturális kapcsolatok kiteljesedéséhez.

Heltai Jenő Néma leventé-jét nem kell ismertetnünk Arad magyarnyelvü szinházbajáról előtt. A régebbi szinházlátogatók emlékében még elevenen él Bálint Anna Zilia-ja, Horváth László Agárdi-ja, Jávor Alfréd Beppo-ja. A fiatalabb nemzedéknek pedig nemrégen nyilt alkalma megismerni a nagy magyar mesemondó vigjátékának cselekményét, verseinek csengő-bongó rimeit a temesvári Állami Szinház magyar tagozatának élvezetes tolmácsolásában.

Éppen ezért csupán arra szoritkozunk, hogy kiemeljük a szöveg forditójának, Alexandru Andriţoiu-nak időtálló munkáját. Andriţoiu müvészi készséggel adta vissza román rimekben, amit a szerző lánglelke magyar nyelven vetitett. A román versek is könnyedén bugyognak a szereplők ajkáról, mint az üditő forrás vize, jóllehet a forditó a rim kedvéért néhol nem szószerint adta vissza a jólismert szólamokat. A magyar szövegben előforduló „Levente jól feleltél" mondat helyett „Imi place raspunsul tau" kissé megüti a magyar szöveget ismerő nézők fülét. Lényegében az ilyen kis eltérés az összhatáson mitsem változtat.

Értelemzavaró hibát csak egyet észleltünk a forditásban. Andriţoiu a „hadnagy" fogalmát mai jelentésében adja vissza, vagyis locotenent-et mond. Holott Mátyás korában a hadnagyi rang sokkal többet jelentett annál, amivel ma az őrmester után következő tisztet jelölik meg. Hadnagy abban az időben valamely nemzetség feje, nemes hadak, nemes családok nagyja volt. Ilyen hadnagy volt Agárdi Péter is, nempedig a ranglétra alsó fokán álló tiszt, — mint arra a román szövegből következtetni lehet.

Dan Radu Ionescu, a vigjáték rendezője nehéz, de rendező számára csábító munkára vállalkozott a darab szinrehozatalával. Feladata többrétü volt. Tanulmányoznia kellett a kort, melyben a cselekmény játszik, a magyar történelmet, melynek ismerete világitja meg a história hátterét és végül érvényre kellett juttatnia a vigjáték eszmei mondanivalóit.

Hosszas és elmélyült munka gyümölcseként Ionescu hármas feladatát ragyogóan oldotta meg. Korszerüség, történelmi hüség szempontjából nem fedezhettünk fel törést, ami pedig a tartalmat illeti, Ionescu kidomborította mindazt, amire a darab tanit: az adott szó szentségére, az állhatatosságra, a nyiltszivüségnek, a képmutatás felett való győzelmére és nem utolsósorban a szép, választékos, költői beszédre.

Mindezt pedig ugy érte el Ionescu, hogy ellenállt a csábitásnak, nem vitte a darabot a nehézsulyu drámák hamis vágányára, hanem meghagyta annak, aminek alkotója teremtette: kecsesen könnyed, játékos vigjátéknak.

Egyes szerepeket azonban figurális szempontból nem a legmegfelelőbben osztott ki. (Itt elsősorban Mátyás király alakitójára gondolunk). Egészében azonban meg tudta teremteni az összhangot a szinpadon mozgó szinészek játékában.

Tekintetbe kell venni azokat a nehézségeket is, amelyeket a szinpad szükreszabott volta okozott a rendezőnek. Igy az első három kép diszletezése tulzsufoltnak tetszett a kis szinpadon és sulyosan nehezedtek a szokványos méreteket mélkülöző, studió szinpadára a káprázatos korhü ruhák. Reméllhetőleg azonban, nem telik el tulsok idő, amig a Néma leventé-t teljes pompájában is láthatjuk ujjáépülő szinházunk arra méltó szinpadán.

Amikor rátérünk a szinészi teljesitmények értékelésére, előljáróban a legnagyobb dicsérettel emlékezhetünk meg az egész együttes lelkes, odaadó igyekezetéről. A sok fárasztó, és sokszor az előző elgondolásokat megváltoztató próbák után is, frissen, a szinészi alkotómunka nagyszerüségének tudatában láptek szinpadra a Néma levente szereplői, akiknek ezt a teljesitményét a jövőben majd együtt emlegetik a darab eddigi legjobb megelevenitőivel.

Vasile Cosma, Agárdi Péter szerepében elmélyült, hosszas tanulmányt igénylő munkát igazolt. Mértéktartó mozdulatai néma jeleneteiben, az igazi vigjátéki levegőt varázsoló hanghordozása Setét Lajos jelmezében, egyaránt közelférkőzött a nézők szivéhez. Talán az első felvonásban kellene egy árnyalattal világosabb, vigjátéki szint kevernie játékába. Cosma figurálisan is teljes hatást gyakorolt a közönségre.

Méltó partnere volt Coca Ionescu (Zilia), akit tulzás nélkül sorolhatunk az eddig látott legjobb Zilia-k közé. Széles szinészi skálája, akárcsak gyönyörü jelmezeinek szine, feketétől, lilán, zölden és más szineken keresztül a hófehérig terjed. Hiteles volt, mint erényességével kérkedő, szemforgató özvegy, vagy asszonyi varázsában elbizakodott, hóditásra kész nő és mint alázatosan szerelmes, magát áldozó asszony egyaránt. Tiszta szövegmondása minden helyzetben kitünően érvényesült. Mégis, véleményünk szerint a torony előtti jelenetnél egy gondolattal kevesebb költői páthosz hatásosabb lenne szerelmi felajánlkozásakor.

Kitünő Beppo-t láttunk Misu Dragoi alakitásában. Ez a tehetséges fiatal szinész megértette szerepe lényegét. Középkori csatlóst játszott, aki gazdájának füséges ügyvivője, még a szerelmi dolgokban is. Mozdulatai nem tulzottak, humora egészséges, ám nem ártana, ha Beppo-jának furfangos ravaszsága még szembetünőbb lenne.

Vasile Varganici eddig csaknem minden alkalommal jó játékkal örvendeztette meg a közönséget. Kár, hogy ezuttal nem rászabott szereppel kapcsolatban kell irnunk róla. Nem Varganici hibája, hogy Mátyás király külsejéről nem azt a képet adhatta, amely képzeletünkben él. Mátyás királyt zömök alakként örökitették meg a festők, orra hosszu volt, azonban nem papagály orr, amilyent Varganici visel. Intelligens játékával azonban Varganici igyekezett pótolni a nézőben támadt hiányérzetet.

Beatrix királynét Marina Basta szólaltatta meg. Beatrix feltünően szép asszony hirében állott, aki éppen ezzel tudta hatalmába keriteni az egyébként nagy akaraterejü királyt. És Marina Basta külsejében valóban ilyen királynőt állitott elénk. Ha pedig valami hibára akarunk rámutatni rendkivül vonzó játékával kapcsolatban, akkor éppen ezt a vonzóságát kell kifogásolnunk. Beatrix-ot nem szabad rokonszenvessé tenni. Kevés változtatással, Marina Basta egyébként gondos alakitása hiteresebbé válna.

Silvia Tabacu kis szerepében is rendkivüli szinészi képességeiről győzött meg. Kifejező arcjátéka, jól csattanó mondatai nagymértékben járultak hozzá az előadás sikeréhez. Gianettá-ja méltó volt Heltai vigjátékához.

Nem volt teljesértékü alakitás Petre Pintilie udvari bolondja. Noha Pintilie egyébként tehetséges mulattató, ezuttal — elsősorban a rendező hibájából — nem okos udvari tréfacsinálót játszott, hanem inkább olcsó eszközökkel nevettető bohócot. Marzio szerepében Theodor Danetti, Coca Codrescu (Dajka), Elena Cîmpeanu Dragoi (Monna Mea), Emilia Dima-Mihuţ (Carlotta) tölük telhetőleg illeszkedtek be abba a keretbe, amelyet a darab főszereplői alkottak. Néma, vagy párszavas szereppel közreműködött még Sandu Marin (Pap), Theodor Caragea és Gheorghe Coraviţa.

Mulasztást követnénk el, ha nem emlékeznénk meg külön a Meisl Edith tervezte korhü, pompás jelmezekről, Tóth Ferenc diszleteiről (különösen a negyedik képtől kezdve), Székely Béla remek parókáiról. Jó munkát végzett Iosif Sîrbuţ szinpadmester és Barabás Károly fővilágitó is.

★

Városunk közönsége ősbemutatót is ünnepelhetett a Néma levente első aradi románnyelvü előadásán. Adorján András irt ugyanis kisérőzenét a darabhoz, az aradi szinház vezetőségének felkérésére.

Noha a magnetofonszalagra vett zene hatását károsan befolyásolta a hangszóró rezgése, Adorján muzsikája müvészien fokozta az előadás forró hangulatát. Preklasszikus stilusban tartott olaszos zenéje az első képek előtt és alatt, a magyar motivumok pattogó ütemei a későbbi jelenetek aláfestésekor, nagyszerü hatást keltettek és a zeneértőket is megörvendeztették.

★

Amikor a végső jelenet után összecsukódott a függöny, a közönség szünni nem akaró tapssal hálálta meg azt a magasrendü müélvezetet, amelyet a Néma levente sikeres előadásának valamennyi részese szerzett a szinjátszóművészet rajongóinak.

Bakács Béla

„Fölszállott a páva"

A nagyváradi Állami Magyar Szinház müvészegyüttesének balladaestje a Kulturpalotában

Hétfőn, április 29-én a nagyváradi Állami Magyar Szinház müvészeinek egy kis csoportja „Fölszállott a páva" cimmel két előadásban adott izelitőt népköltészetünk ballada kincseiből. Azok, akik szerencsések voltak s résztvehettek az egyik vagy másik előadáson, örvendetes élményként könyvelték el, mert az előadók a népmüvészet gyöngyszemeit csillogtatták meg a hallgatóság előtt.

A kezdeményezés, hogy feleleveniitsék, szinpadra vigyék a nép által teremtett és megőrzött kincseket, már magában véve is dicséretreméltó utörő munka, de ezenkivül Bárdi Teréz, a „Fölszállott a páva" müsorának rendezője, sok hozzáértéssel és szeretettel válogatta ki a népi irodalom gazdag tárházának legjellegzetesebb, legértékesebb darabjait. egybeszőtte a müfaj különböző elemeit és valósággal megkomponálta a müsort. A sulyosveretü, lázas drámaisággal tramló történeteket a tömör, gyakran szaggatott párbeszédeket, a nép gazdag kedélyvilágát tükröző dalok, tréfás szinezetü, sőt néha gunyt kifejező jelenetek váltogatják. A hozzáértő rendezés olyan változatosan és arányosan adagolta a különböző népköltészeti elemeket, hogy az egész müsor még fokozta azt a hatást, amit kiforrott realista müvek keltenek a hallgatóságban. A dalok, versek, jelenetek, páros felelgetők, szavalóhármas és szavaló négyesek, a fonójelenet, mindvégig eredeti és hiteles népköltészet volt. A zenei részt Kovács Apollónia válogatta össze Bartók és Kodály népdalgyüjteményeinek gyöngyeiből. Diósszilágyi Ibolya lirai szárnyalásu bevezetője mintegy nyitánya volt a szép müsornak, amelynek szerzője a nép, mint kagyló a gyöngyöt, évszázadokon át izzadta ki magából a bemutatott kis remekműveket. A bevezető és az összekötő szöveg finom érzékenységü költő alkotása, aki hiven alkalmazkodott a népköltészet hangszereléséhez. Az előadás kezdettől végig valami egységes, tömör és elgondolkoztatóan mélyenszántó mű erejével hatott. A balladában minden stilizáltsága ellenére, megtaláljuk annak a társadalomnak a körvonalait, amelyben kialakult: a feudális társadalomét. Balladáink erősen társadalmi tendenciájuak. A jobbágy és az ur kibékithetetlen ellentétéit szólaltatja meg az olyan régi ballada, mint a Kádár Kata, melynek tanulsága, hogy aki véteni mer az osztálytörvények ellen, annak véresen kell lakolnia. A szerelmi történet gyakran csak keretként szolgál arra, hogy megmutassa a lényeget, a kibékithetetlen osztályokból álló társadalmi rend ellentéteit. Föur és jobbágy, gazdag és szegény, uraság és cseléd megannyi kiáltó ellentét, amely forrásul szolgál a nép képzelete számára, költői tevékenységéhez.

A müsoron szereplő müvészek játékán érzett, hogy sok kedvvel és szeretettel foglalkoztak a balladákkal. A kis müvész-közösség minden tagja tudása legjavával járult a sikerhez.

Ferenczi Annamária közvetlen, pátoszmentes előadásmódja, Szőgi Arany izes, modorosságmentes népiessége, humora éppen olyan jól érvényesült, mint Bárdi Teréz mély átélést tükröző drámai készsége a Kádár Kata és Kömüves Kelemen balladák előadásában. Kovács Apollónia hajlékony és finom árnyalatokat tükröző, kristályosan tiszta hangja még sokáig emlékezetünkben él a dalok elhangzása után is. Belényi Ferenc és Tanay Emil ugy énekelték a népdalokat, mint akik az ősi forrásnál, a nép ajkáról lesték el hogyan kell dalolni. Őszinte egyszerüséggel adták vissza a dalokban tükröződő érzelemgazdagságot, a borut, lemondást, keserü panaszt, csak ugy, mint a játékos évődést, a parasztság szerelmi liraiságát és nagyszerü életerejét. Kozma Lajos szép szövegkiejtése, könnyed és biztos szinpadi mozgása jól érvényesült az egyes jelenetekben.

Az előadás pozitiv értékei ellenére azonban hagyott bennünk hiányérzetet is. A magyar népköltészet legjobb alkotásai elválaszthatatlanul összefonódnak az együttélő népek népköltészetével. Teljesebb és egységesebb lett volna az előadás, ha a müsorszámok közé beiktattak volna néhány gyönyörü magyar forditásban is megtalálható román balladát, esetleg a bánsági szerb és német falvak népköltészeti alkotásaiból egy-egy verset, népdalt. A nagyváradi szinészek kezdeményezésükkel utat mutattak a népköltészet értékeinek érvényesitésére. Jó lenne, ha példájuk követésre találna. Az együttélő népek népköltészeti alkotásainak szinpadi előadása jelentős értékkel gazdagitaná városi és vidéki kulturotthonaink repertoárját.

Rózsa Aliz

Aradi képzőművészek kiállitása

Május 1 tiszteletére a Képzőművészeti Egyesület aradi fiókjának tagjai kiállitást rendeztek az Állami Szinház földszinti helyiségében. A kiállitást látogató közönségnek alkalma nyilik megismerni Frentiu, Soós, Chirilovici, Mihali, Buzgau, Chernenszki és más képzőművészek legujabb alkotásait. A szobrok, festmények, grafikai munkák igen sok látogatót vonzzanak. A dolgozók csoportosan járják végig a kiállitási termet és megvitatják egy-egy festmény vagy szobor témáját s azt, hogyan sikerült a müvésznek visszaadni az életből meritett mondanivalóit. A kiállitás, melynek ismertetésére még visszatérünk, megtekinthető naponta reggel 8-tól délután 1 óráig és délután 5 órától 8-ig.

LANTOS IMRE

„SZIKRÁBÓL LOBBAN A LÁNG"

Az Októberi Forradalom szikrájából nálunk is láng lobbant. Ebben a lángban edződött meg a román proletariátus is, az első világháború utáni forradalmi lendület éveiben bizonyult objektiv szükségszerüségnek a Román Kommunista Párt megalakitása. Ezekből a drámai feszültséggel telitett évekből meriteite témáját az alábbi szinmü-részlet.

Az itt következő kép a lenini békedekrétum lelkeket felrázó hatását érzékelteti a forradalmi megmozdulások akkori központjában: Iasi-ban.

Szin: Pályaudvar-részlet. A háttérben, nem éppen középen, szállásra berendezett fedett tehervagon. Behuzott ajtaja előtt talpfákból összerakott lépcsők, balra a következő vagon fékezőfülkéje. Végig a szinpadon sinpárok, közöttük váltóberendezések, hóbuckák, egy kut.

Jobboldalon bakterház, rajta IASI-TRIAJ felirat.

A szint a vagon ablakain kiáramló fény és a jelzőlámpák világitják meg.

Vonatfütty. Szerelvény robog át a szállás-vagon mögött.

EGY HANG: ... a parancs — parancs! Egy óra mulva visszatérek kontrollra, addig meglegyen az evakuálás. A tüzhelyt nem szabad kiszedelni, kell a frontkatonáknak.

ZÚGOLODÓ HANGOK: „Ezért hurcoltak el Bukarestből?" „Majd panaszt teszünk". „Ha marhavagonba dugtak is bennünket, azért nem vagyunk állatok". „Igy bánjon a román a románnal?...".

(Mladin Gheorghe és Niţu Ioan katonák jönnek).

NITU: (hátra): A parancs — parancs. Megértettétek? (Veri a vagonajtót. Azt belülről felrerántják). Sa traiţi! Parancs van, hogy ki kell költözni a vagonból. Egy órán belül.

BOLOGA: (a vagonajtóból): Miért?

(Vonatfütty).

NITU: Nem tudom... Hadititok. (Halkan): Az oroszok letették a fegyvert, mi vesszük át a frontot. (Az előbbi hangon): Tessenek mindent kihordani, még a tetveket is. Igy szól a kommandó.

MLADIN: Szóljál a többieknek.

(Niţu el).

BOLOGA: Igaz lenne?

MLADIN: Igaz! Nagyobb vihart kavart fel ez a békeüzenet, mint annak idején a hadüzenet. Tegnap óta megszakitás nélkül ülésezik Capouban a haditanács. Ferdinánd kijelentette: ennek a békének én hadat üzenek. Bratianu a haját tépi. A kormány utasitotta pétervári követét, hogy a legerélyesebben tiltakozzék Leninnél.

(Niţu visszatér).

NITU: (vádlóan): Igy kiköpni egy haditktót...

(Vonatfütty. Mozdonyfék csikorgása hallatszik a szállás-vagon mögül. A fékezőfülkében egy orosz katona jelenik meg, vállán fegyverrel, kezében harmonikával. Leül a léposőre, harmonikáját próbálgatja, közben jobbra-balra tekintget a vonalak mentén. Egy román tiszt közeledik).

TISZT: Honnét?

OROSZ KATONA: (tovább próbálgatja hangszerét): Nye znaju...

TISZT: Hova mentek?

OROSZ KATONA: (bamba arcot vág): Nye znaju...

TISZT: (nyel egyet): Ne add a majlét. Félre! (Fellép a fékezőfülke lépcsőjére. Az orosz katona idegtépő futamot hoz ki hangszeréből).

TISZT: Hivjátok valakit (gunyosan) a ti forradalmi bizottságotokból.

OROSZ KATONA: Ja, Komitét!

TISZT: (ordit): Hivd ide a mozdonyvezetőt!

OROSZ KATONA: (ő is felemeli hangját): Ja mekanik!

TISZT: Hivd a vonatparancsnokot!

OROSZ KATONA: (rávágja): Ja komandant!

TISZT: (elveszti önuralmát): Hivd az őrséget! (Eszbekap, belefuj sipjába, orditja): Őrség, őrség!

OROSZ KATONA: (teljes higgadtsággal): Ja patrula! (A vita lezárása jeléül teljesen széttárja a harmonikát).

TISZT: (kérőn): Értsd meg jó ember, kell a vonal! Háboru van, vojná, vojnáá...

OROSZ KATONA: (leteszi a harmonikáját): Nyet vojná!

TISZT: Mi?

OROSZ KATONA: Nyet vojná! Mir! Kaput vojná! Lenin-béke. Panyemaés? Dovoj, dovoj... (Játszani kezd hangszerén).

TISZT: (miután magáhoztér): Béke?! (Elrohan. Gyorsan távolodó sipja jelzi, hogy ugyancsak szedi a lábát. A szinre közben betódulnak a vagonlakók: főleg asszonyok, gyermekek).

KISFIU: (az orosz katonára mutat): Hurráááá! Megint forradalom! Milyen nagyszerü itt Iasiban: mindennap egy forradalom. Hurráááá!...

BOLOGANE: Létezhet? Kitört a béke! Lenin békét csinált... Az oroszok már mennek is haza. Béke! (Férje mellére veti magát).

I. ASSZONY: Béke... Ha istentagadó bolsevikok hozták, akkor is szent. (Keresztet vet). En már pakkolok is. Végetér az evakuáció...

II. ASSZONY: Otthon találom-e majd az én kis Lenuţámat? Mintha a föld nyelte volna el, ugy tünt el a Gara de Nordon, az evakuálás örjitő zürzavarában.

BOLOGA: A háboru olyan halott, akit sirás nélkül kell eltemetni. Fel a fejjel asszonyok! Hazajönnek férjecskéitek, vége lesz a hét szükesztendőnek. Daloljatok! Lenin békejobbot nyujtott: béke a nemzeteknek, béke a hegyeknek és völgyeknek, az erdőknek és réteknek...

NITU: (leverten): Mindig mondottam: az a hadsereg, amelynek katonái bakancs nélkül, lovai patkó nélkül, ágyui löveg nélkül járnak olyan, mint az az asszony, akinek kihult a haja, egyik lábára sántit és félszemével csak akkor lát, hogy ha az ura betér a kocsmába.

MLADIN: (inkább önmagának): Ha minden katona azt tenné, amit ők, huszonnégy órán belül vége lenne a háborunak. Mehetnénk mi is haza...

(Kártjel. Mladin és Nitu el. Az orosz katona lélekbemarkoló dalban fejezi ki honvágyát. Közeledő katona-léptek, majd a tiszt vezetésével egy különitmény vonul be. Közöttük Mladin és Niţu).

TISZT: Félre!

(Az orosz katona pillanatnyi megtorpanás után tovább huzza a hangszerét).

TISZT: Löállásba!

(Ketten bizonytalankodnak, hárman mozdulatlanok maradnak. A harmonikaszó dacol, terebélyesedik).

TISZT: Lőjjetek fiuk! Tüz!

(Két fegyver az oroszra szegeződik. A harmonikás uj dalba csap, holtat is felrázóba. A rávaszon remegő ujjak megbénulnak).

NITU: Mig dalol nem birok... (leereszti fegyverét, ideges zokogás rázza).

TISZT: (pisztolyt szegez a román katonákra): Ööörség, tüz!

OROSZ KATONA: (leereszti harmonikáját, oroszosan): Román proletariátus! Hátra arc!

(Mozgolódás. Lerohanják a tisztet, kihurcolják. Mladin Gheorghe és Niţu Ion visszatérnek. Niţu ledobja fegyverét, a bakterháznak dől, hangtalan zokogás rázza).

NITU: (miután összeszedte magát): Bünre ütt ez az átkozott harmonika... pedig esküvel fogadtam a királynak: nem emelem kezemet fejebbvalómra.

MLADIN: Lőnünk kellett volna? Tegnapi fegyvertársunkra? Öten egyre? Ők békét, mi szuronyt nyujtsunk? Amit tettünk, jól tettük.

OROSZ KATONA: (Niţuhoz, komolyan): Cá ratyuska — Ferdinánd atyuska (mutatóujja felnyujtásával jelzi, hogy „egy"). Fáj! (mellére mutat). Fájt! 1905 — golyót cár atyuska! Föld? — Lenin atyuska!

NITU: Lenin?

OROSZ KATONA: Vladimir Iljics Lenyin... Nyeznaes? Lenyin...

(erőlködik, hogy megfelelő szavakat találjon. Felderül az arca, fegyvere után nyul, a vagonok közé vonja Niţut és Mladint, támadó állásba lép a bakterház irányába, hasonló mozdulatra készteti Niţut is, a bakterházra mutat) germanszkij munkás, (maga köré mutat) ruszkij, romunszkij munkás, (a szállásvagon felé mutat) ruszkij, romunszkij burzsoázia. (Lassan megfordul Niţuval együtt a vagon irányába): Ez Lenyin! Tam znaes? Ti nem ismerni Lenyin... De az előbb ugy csinálni, ahogy Lenyin tanitani. Haraso, ocseny haraso csinálni román katona.

NITU: (felélénkül): Megyek raportra hozzá...

OROSZ KATONA: (szélesen mosolyog, jelzi, hogy Lenin messze van): Lenyin... Pitersburg.

NITU: (lehangoltan): Azt hittem, a Iasi garnizonhoz tartozik.

OROSZ KATONA: (hevesen tiltakozik): Lenyin Piteren. (Töpreng, hogy szavakat találjon). De Lenyin (szemeire mutat) vigyis Német, Angol, Románország, Moldova...

NITU: Generáli?

OROSZ KATONA: (Német int, kinlódik, hogy kifejezze magát. Hevesen bólint, mosolyogva): Proletarszkij general.

NITU: Ahá...

MLADIN: (inkább önmagának): Proletár tábornok... Milyen találó...

NITU: (gyámolatlanul): Mi lesz velünk Gheorghe? És a hazával, a királlyal?

MLADIN: A hazával, az ami Oroszországgal. A királlyal, ami a cárral.

A pártszervezetek hűséges segítője

Sajtónk a tömegek nevelésének hatékony fegyvere, a marxi—lenini ideológia agitátora és propagandistája. A nagy Lenin, a kommunista sajtó megalkotója, nagy figyelmet szentelt a munkás, paraszt és értelmiségi tömegek széleskörű részvételének a sajtó munkájában. Lenin azt a feladatot szabta a kommunista ujságirók elé, hogy cikkeiket világos, mindenki számára érthető nyelven irják, mivel csak igy érhetik el kitüzött céljukat.

A lenini utmutatás mindazok számára irányelvként szolgálhat, akik bármilyen kapcsolatban vannak a lapokkal, vagy a faliujságokkal. Néhány példát sorolok fel városunk és rajonunk sajtójának munkájáról.

Néhány hónappal ezelőtt a villanygyár faliujságának uj száma jelent meg. A faliujságtábla előtt hamarosan számos munkás gyült össze. Mindenkit érdekelt az a karikatura, mely Ioan Corbici vilanyszerelőt állitotta pellengérre.

— Na, ezt is jól megpatkolták — mondták a munkások. — Jól megbirálták és ez helyes is. Hiszen nem teljesiti a kötelességét!

A gyár vezetősége és a pártszervezet nem hagyták figyelmen kivül a faliujság birálatát. Ioan Corbici tevékenységét a vezetőség megvizsgálta. A munkafegyelem lazitásáért, a hanyagságért, valamint más hibákért Ion Corbici-ot figyelmeztették és megvilágitották előtte azt az utat, amelyen a jövőben haladnia kell.

Ennél a vállalatnál rendszeresen megjelenik a „Darázs" szatirikus faliujság, mely élesen megbirálja az észlelt hiányosságokat. Karikaturákban és epigrammákban, csipős szatirákban birálják meg azokat a munkásokat, technikusokat, mérnököket, vagy tisztviselőket, akiknek munkájában hibák mutatkoznak. A faliujság jeladásai alapján a gyár vezetősége megteszi a szükséges intézkedéseket a hibák megszüntetésére.

Ság község pártszervezetének és néptanácsának faliujságán gyakran jelennek meg olyan cikkek, melyek hüen tükrözik a községben folyó életet, terjesztik a gazdag termések élenjáróinak tapasztalatait, népszerüsitik a kollektivisták és társult parasztok nagy jövedelmét. Mindez előnyösen befolyásolta a mezőgazdaság szocialista átalakitásának menetét.

Keresztes falu dolgozó parasztjai már teljes számban ráléptek a szocialista mezőgazdaság utjára és Hunedoara Timisana faluban is sok paraszt elindult a mezőgazdasági társulás utján. E sikerek elérésében a pártszervezetek jelentős segitséget kaptak a faliujságoktól.

Számos más példát hozhatnánk fel a faliujságokon megjelent anyagok hatékonyságáról, mind a város, mind a rajon területéről. Több helyen, különösen a városban, mint például a TEBA, a December 30, a gépjavitó központ, a Helyi Kereskedelmi Szervezet élelmiszer osztályán és másutt, külön szatirikus mellékleteket közölnek, melyek résztvesznek az Urzica folyóirat által, a szatirikus faliujságok között rendezett versenyen. Az emlitett faliujságokon megjelenő karikaturák, epigrammák és szatirikus irások ostorozzák mindazokat, akiknek a munkával szembeni magatartása nem kielégitő.

Az RMP KV decemberi határozata nagy felelősséggel járó feladatokat állitott a pártszervezetek elé. Sajtónk — mind a rajoni, mind a faliujságok, — mely a pártszervezetek hűséges segitője, az előtte álló feladatoknak megfelelően szervezi meg tevékenységét. A faliujságoknak még sokat kell tenniök szinvonaluk emelése érdekében, de már most is többen közülük érdekes kérdéseket vetnek fel.

A legutóbbi időszakban megjavult a két aradi lap, a Flacara Rosie és a Vörös Lobogó tevékenysége is. Az 1956 decemberi párthatározat után a lapok a közönség számára hozzáférhetőbb nyelven irődnak és jobban foglalkoznak rajonunk és városunk életével. Elsősorban a termelésben élenjárók példáját, a mezőgazdaság szocialista átalakitása érdekében folytatott politikai munka tapasztalatait népszerüsitő cikkek jelennek meg. Igy például legutóbb két oldal jelent meg a Firiteaz és Szentmárton községekben a mezőgazdaság szocialista átalakitása terén szerzett tapasztalatokról. Ezeken az oldalakon a párt- és IMSz-szervezetek titkárai, a párt- és állami aktivisták rövid mozgósitó cikkekben számoltak be tapasztalataikról, arról, hogyan sikerült meggyőzniök a dolgozó parasztokat a szocialista mezőgazdaság utjának felsőbbrendüségéről.

Érdekes és hasznos cikkek jelentek meg a „Propagandisták és agitátorok segitségére", „Teremtsünk jobb munkakörülményeket üzemeinkben", „Az uj technológia bevezetéséért", „Csökkentsük termékenként az önköltséget" és egyéb, időszakonként megismétlődő rovatokban.

Városunk két ujságában azok kezdtek irni, akik közvetlenül a termelésben dolgoznak: munkások, mérnökök, technikusok, gépesitők, kollektivisták, párt- és állami aktivisták. Az utóbbi négy hónapban a két lap 1245 levelet kapott, legnagyobb részüket közölték. Gyakran jelennek meg lapjainkban biráló jegyzetek, melyeket a pártszervezetek, a szakszervezetek és az IMSz-szervezetek gyülésein megtárgyalnak.

El kell ismernünk, hogy az RMP II. kongresszusa által megszabott feladatok fényében sajtónkban még mutatkoznak hiányosságok. A legfontosabb hiány az, hogy az ujságok hasábjain kevés olyan cikk jelenik meg, melyeket ujitók, észszerüsitők irnak és amelyekben elmondanák az önköltségi ár csökkentéséért és a munkatermelékenység növeléséért folytatott harcban szerzett tapasztalataikat. Kevés cikket közölnek az agitátorok tevékenységéről és tapasztalatairól. A helyi sajtónkban mutatkozó hibákért a városi pártbizottság is felelős. Igaz, hogy minden gyülésen megtárgyaljuk a sajtóban mutatkozó hiányosságokat, de tovább nem megyünk. A városi pártbizottság, a város és a rajon összes pártszervezetének segitségével sajtónk meg fog felelni az előtte álló feladatoknak és becsülettel teljesiti majd a párt harcos agitátorának, a tömegek kollektiv agitátorának és szervezőjének feladatát.

Tetyik Mihály,
a városi pártbizottság tagja

Tollhegyre kívánkozott...

Járőrben a pankotai lakásfronton

— A politechnizálás érdekli? Odanézzen! — mutatott a tanári szoba egyik sarkába az iskolaigazgató.

Számbaveszem a szegényes leltárt: egy kézi fürész, amolyan kiöregedett fuchsschwantz-féle, két kalapács, harapófogó, egy szokatlan formáju gyalu, üllő, reszelő, meg apróságok.

— S a többi?

— A többi — jön. A téglagyárban, meg a butorgyárban hagytuk, mert nincs hova tennünk. Nincs műhely.

— Át kell alakitani az egyik tantermet — mondtam angyali ártatlansággal, s ezután nagy, hatalmas lett a csend. Mert átalakitani való tanterem sincs, s éppen ezért maga az oktatás is két müszakban történik.

Ha már igy van, engedtessék meg

egy szerény megjegyzés:

Tudjuk, nagyon jól tudjuk, hogy a népi hatalom éveiben ugrásszerüen megszaporodott az iskolábajáró gyermekek száma. Ez a biztositéka annak, hogy örökre számüztük az irástudatlanságot, amely hajdanában ijesztően — vádoló méreteket öltött, s arányait szégyeljük leirni, pedig nem a mi szégyenünk. Pankotán azonban édeskeveset tettek az iskolák bővitéséért. Nagyjából minden a régi maradt, csak épp a gyermekek száma növekedett meg. Ekkor vezették be a két müszakos oktatás kolumbusztojását, ami gyakorlatilag csak ideiglenes megoldás ugyan, de nagyon sok esetben célravezető. Igen, nagyon sok esetben: például Aradon, de nem Pankotán, ahol tudvalevőleg ezév februárjában olykor minden külön értesités helyett kialudt a villany. Ilyenkor mondanom sem kell: berekesztették a tanitást, az apróságok egymás kezét fogva bandukoltak a koromsötét utcákon, kerülgették a sártócsákat és ... a folytatással hadd maradjak adós.

Szinte hallom a tanügyi osztály hangját: a szabály, szabály. A két müszakos oktatásra minisztériumi határozat jogosit. Tessék megnézni a papirt, iktatva van, a pecsét, meg aláirás sem hiányzik.

Ez igaz, de csak kényszermegoldásként alkalmazható ott, ahol nincs elegendő lakásterület. Márpedig Pankotán van, s hogy ez ne tessék feleletlen kijelentésnek, ime bebizonyitom:

Egy müemlék emléke

A község szivében van. A kilencágu hercegi korona jittyet hányva az időnek, büszkén tündököl a kastély homlokzatán. Ez a Sulkovszky-kastély, s tegyük hozzá, történelmi emlékmü, s mint ilyen, félig-meddig tabu is. Nem szabad hozzányulni, legalább is épitő szándékkal nem, hadd küzdjön még évszázadokig (hiu ábránd) az enyészettel, hadd mutassa meg ükunokáinknak a hercegi koronát: lám hajdanában még ilyen is volt.

Ami az enyészetet illeti, ezzel még felvehetik a küzdelmet az ódon falak, de az épületet lakókkal aligha. Lassan, de biztosan mindent megtesznek, hogy a müemlékből a lehető legrövidebb idő alatt csak az emlék maradjon.

Az épület balszárnyának termeibe a lakók fáskamrát, sertésólakat, nyulketrecet, s ki tudja még micsodát rögtönöztek pillanatnyi szükségleteik, no meg igényeik szerint. Miért ne? Telik a kastély padozott, boltives termeiből. Van elég. A balszárny udvari része megnevezhetetlen rendeltetésü helyiségben végződik. Időnként ide dobálják az udvaron felgyülemlett szemetet, s a szoba közfaldt élelmes lakók téglaszükségletet pótolva lebontották, de csak félig, valami fantasztikus épitkezési stilust kölcsönözve azáltal a teremnek. A közfalbontást alulról kezdték, s csak félig fejezték be: a megmaradt falrész dühödten vicsoritja vörös téglafogait minden látogatóra, s ember legyen a talpán, aki alá mer állni.

Szerény becslés szerint az épületben egy egész iskola eljérne.

A müemlék-kastélynál sokkalta szomorubb látképet nyujt az ugyancsak a főutcán levő emeletes postaépület, amelynek állapotát — bár fékeznem kell tollamat —

naturalizmus nélkül

irom le. Már maga a lépcsőház életveszélyes. Ez nem az én megállapitásom, hanem azé, aki keserü szarkazmussal krétával a falra irta a jóakaratu figyelmeztetést. Az emeleti folyosókról felszedték a padozatot, az elmult telek hidegére való tekintettel, s ugyanezzel az indoklással hasonlóképpen eselekedtek 13½ (ird és olvasd: tizenhárom és fél) szoba padozatával. S valószinüleg a mai napig már kikerekitették ezt a számot 14-re. Az élelmes lakók talán ugy vélték, hogy a tetőszerkezet gerendasürüségét az ősök feleslegesen tulméretezték, s ezért egy párat lefürészeltek. Természetesen a tető az igy támadt ürre ereszkedett.

A homokos szobákat illemhelynek nevezték ki, s ezért szagtalanitási szándékkal kutyakötelességüknek vélték leszedni az ablakrámákat, ajtókat tokostól a tökéletes szellőztetés érdekében. Mindez azonban még nem teszi indokolttá a falaknak bergmanesötelenitését, de ezt már indok nélkül is megtették.

Hát ezért kell a két müszakos oktatás, ezért van lakáshiány Pankotán. S mit szól mindehhez a két épület tulajdonosa, a községi néptanács? Hallgassuk meg elsőnek a titkárt:

— „Sajnos Pankotára nem vonatkozik a lakásterületeket szabályozó 78-as határozat. Ezért van lakáshiány. Ami pedig a volt posta épületét illeti, meg akartuk javitani, de kétmillió lejbe kerül".

Természetesen. Jövőre már három millióba kerül, mert addigra — más hiányában — a közfalakat is széthordják, de tavaly csak egymillióba került volna, s ha idejében megbüntették volna a rongálókat, nem kerülne egy fityingbe sem.

Medgyesi elvtárs tanácselnök is nyilatkozott:

— „Nem ismerem a helyzetet. Nemrég kerültem a községbe".

Érdekes, hogy tavaly, ugyanerre a kérdésre Bora Gheorghe akkori tanácselnök ugyanezt válaszolta.

De hallgassuk meg mit mond mindenről a büntető törvénykönyv 5781 paragrafusa:

„Mindazok az állami tulajdonban levő épületek lakói, akik bármilyen formában eltulajdonitják, vagy szándékosan megrongálják, illetve megsemmisitik, akár vétkes hanyagságból, akár más uton a lakott épület javait, vagy berendezéseit, hat hónaptól öt évig terjedő fogházzal büntetendők".

Azonban ez már a rajoni ügyészség dolga, s hadd szolgáljon az előzetes vizsgálatok kiinduló pontjául a vázolt tényállás, a pankotai hajléknélküliek, a két müszakban tanuló gyermekek érdekében.

Kathány Tibor

A nagyiratosiak is szebb termést akarnak elérni

A nagyiratosi kollektiv gazdaságban tavaly kisérletképpen mindösszesze tiz hektáron vetettek négyzetesen kukoricát és igen szép termés-hozamot értek el. Felhasználva a tavalyi tapasztalatokat az idén az előirányzott 50 hektárból 35 hektáron vetették négyzetesen kukoricát.

A szép napokon népes a mező a kollektiv gazdaság földterületein. Mindenfelé szorgos munka folyik. A kollektivisták párhuzamosan végzik a vetést és az őszi kalászosok ápolását. Már megkezdték a buza és az árpa acatolását s 25 hektáron elvégezték a rápa első kapálását is.

A munkálatokban kitüntek Harzmann József, Berzán Erzsébet és Szász János.

Nagy András,
levelező

Magyar nyelven megjelent
az Allami Politikai Könyvkiadó kiadásában

E. BUSUICCEANU: Politikai tömegmunkával a mezőgazdaság szocialista átalakitásáért Constanta tartományban. (A pártmunka tapasztalataiból sorozat.)

A brosura egyszerü és vonzó formában érdekes mozzanatokat mutat be a Constanta tartományi pártbizottság tapasztalataiból, amelyeket a dolgozó parasztságnak a szocializmus utjára való bevonásában szerzett.

A brosurában foglalt pozitiv tapasztalatok hozzásegitik a párt- és állami aktivistákat, az agitátorokat és a mezőgazdaságban dolgozó kommunistákat, hogy több hozzáértéssel használják fel a politikai tömegmunka eszközeit a dolgozó parasztság felvilágositásában és a szocializmus utjára való irányitásában.

B. KEDROV: A „Tagadás tagadásának" törvénye.

(Segédkönyv a dialektikus materializmus és a történelmi materializmus tanulmányozásához sorozat.)

A brosura a dialektika egyik alapvető törvényével, a „tagadás tagadásának" törvényével foglalkozik, amelynek tanulmányozását hosszu időn át elhanyagolták. A szerző megvilágitja a „tagadás tagadása" törvényének sajátosságát, megmutatja, miben különbözik ez a törvény a dialektika többi alapvető törvényétől és milyen viszonyban van ezekkel; egyben hangsulyozza e törvény tanulmányozásának és ismeretének gyakorlati jelentőségét.

Testnevelés és sport

A Tavaszi Kupamérkőzések táblázatai

A heti forduló előtt a Tavaszi Kupában, az egyes csoportokban, következő sorrend alakult ki:

A) liga:

I. csoport:

Temesvári Stiinta	5	3	2	—	14:9	8
Sztálinvárosi Dinamo	5	2	2	1	10: 9	6
Hadsereg Közp. Háza	5	2	1	2	15:10	5
Ploesti Energia	5	2	1	2	11:13	5
Bukaresti Progresul	4	1	—	3	10:12	2
Marosvásárhelyi Recolta	4	—	2	2	6:13	2

II. csoport:

Bukaresti Dinamo	5	2	2	1	13: 5	6
Sztálinvárosi Energia	5	3	—	2	9: 6	6
Bukaresti Locomotiva	5	2	2	1	9: 7	6
Nagyváradi Progresul	5	—	4	1	6: 7	4
Fl. Rosie UTA	5	1	2	2	6:11	4
Petrozsényi Energia	5	1	2	2	6:13	4

B) liga:

Lupényi Energia	4	3	—	1	5: 4	6
Energia G. Dimitrov	4	2	1	1	13: 6	5
Aranyosgyéresi Energia	4	2	1	1	10: 7	5
Szászrégeni Recolta	3	2	—	1	5: 2	4
Kolozsvári Stiinta	3	1	1	1	6: 6	3
Aradi Locomotiva	3	—	1	2	4:10	1
Sztálinvárosi Energia	3	—	—	3	1: 9	—

C) liga:

Brádi Progresul	3	2	1	—	6:3	5
Energia 108.	4	2	1	1	8:7	5
Resicai Energia III.	4	1	2	1	5:3	4
Aradi Energia Constr.	4	1	2	1	5:5	4
Vörös Acél Energia	3	1	1	1	2:4	3
Fl. Rosie November 7	3	—	2	1	4:5	2
Energia 14.	3	—	1	2	2:5	1

A Szászrégeni Recolta vendégjátéka

iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg Aradon. A szászrégeni csapatot jó hirek előzték meg és a csapat, amelyet több játékossal megerősitettek, jó játékerőt képviisel. Az aradi piros-feketék is felkészültek a találkozásra és alighanem a következő összetételü csapattal állnak ki a mérkőzésre:

Kiss — Juhász, Tamás, Buzesan — Jerger, Soliu — Bucurescu, Popescu, Risztin, Rennich, Chitic (Popa Mircea). Ha Petica játékképes lesz, ő játszik a balszélen.

A délután háromnegyed 5 órakor a Progresul pályán kezdődő mérkőzés előtt háromnegyed 4 órakor a Nagyszebeni Energia—Aradi Progresul ICOA B) ligás kézilabda mérkőzést bonyolitják le, 2 órakor pedig a vagongyáriak tartalékcsapata a Recolta Gépközpont ellen játszik a városi Tavaszi Kupa-mérkőzések során.

Hírek Közlemények Hírek

Rádiómüsor

Vasárnap, május 5

BUKAREST I: 6.00: Román népi muzsika. 6.30: Hirek. 6.40: Népdalok. 7.00: Román könnyüzene. 7.30: Mezőgazdasági tanácsok. 7.40: Román népi melódiák. 8.30: Rádiószinház gyermekek számára. 9.30: Könnyüzene. 9.50: Lapszemle. 11.00: Közlemények és zene. 11.05: Zenés müsor iskolások és diákok számára. 12.10: Operettzene. 13.00: Hirek. 13.15: Esztrád-hangverseny. 14.30: Rádiómagazin. 15.15: Victoria Baciu énekel. 15.30: Népi hangverseny. 16.30: Román könnyüzene. 17.00: Falvak ujsága. 17.40: Zene. 19.00: Hirek. 19.05: Zene. 19.15: Rádiószinház. 21.00: Tánczene. 22.00: Hirek és sporthirek. 22.15: Román népzene. 22.30: Sporthirek. 23.10: Tánczene. 23.52: Hirek.

BUKAREST II: 7.00: Szórakoztató zene. 7.30: Könnyüzene. 7.50: Hirek. 8.20: Közlemények és zene. 8.30: Dalok. 8.45: Énekhangverseny. 9.35: Orvosi tanácsok. 10.05: Fuvószene. 10.30: Külföldi lapszemle. 10.50: Szimfonikus hangverseny. 13.00: Esztrádhangverseny. 14.00: Hirek. 14.15: Melódiák. 14.45: Román könnyüzene. 15.05: Román kóruszene. 15.20: Közlemények és zene. 15.30: Könnyüzene. 16.00: Moszkva beszél! 16.30: Kivánsághangverseny. 17.30: Hanglemezek. 18.30: Román népi melódiák. 19.00: Zenei élet. 19.45: Román könnyüzene. 20.00: Hirek és sporthirek. 20.05: Román népi muzsika. 20.30: Zene. 20.50: Románcok. 21.15: Esztrádhangverseny. 22.00: Tánczene. 23.00 Hirek és sporthirek. 23.10: Beethoven hangverseny.

—o—

AZ aradi PRICHINDEL
állami bábszinház
Vasárnap, május 5-én,
délután 4 órakor bemutatja
Băiatul şi vîntul

ELŐADÁS

Vasárnap, május 5-én, délelőtt 11 órakor, a városi néptanács disztermében Gh. Petrescu professzor, bukaresti egyetemi tanár előadást tart a nemzetközi geofizikai évről.

—o—

A Központi Lottó

Az 1957 május 3-iki huzásának eredményei. Az urnából az alábbi számokat huzták ki: 5, 73, 2, 44, 63, 68,90,82,13.

Kiosztásra kerülő jutalmak összege 1,918.546 lej.

A Tartományi Muzeum közli, hogy az aradi Kulturpalotában levő Tartományi Muzeumban Iulian Toader gyüjteményes kiállitása, valamint a müvészeti és régészeti osztály és az 1848—49-es forradalmi muzeum kedden, pénteken és vasárnap délelőtt 10—13-ig, délután 17—20-ig tekinthető meg.

A marxista-leninista esti egyetem

közli a másodéves hallgatókkal, hogy a május hatodikára tervezett szemináriumra május 13-án kerül sor, a politikai gazdaságtan előadást azonban megtartják. Az elsőéves hallgatóknak május 6-án délután 17 órakor tartanak szemináriumot.

A pártkabinet közli

Hétfőn, május 6-án délután öt órakor jelenjenek meg a pártkabinetben A marxizmus—leninizmus alapjait tanulmányozó és az Általános politikai körök propagandistái, A marxizmus—leninizmus alapjait tanulmányozó körök propagandistái a következő téma megvitatására készüljenek fel: A kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet társadalmának gazdasági és osztály-felépitése.

A hét filmjei

Dózsa György
MAR KESŐ. (szines szovjet film.) — Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Délelőtt 10 és 12 órakor matiné.

Nicolae Bălcescu
TE MEG BAJTÁRSAID (német dokumentfilm), MAGYARORSZÁGI ESEMÉNYEK. Előadások: hétköznap: 3, 6 és 9 órakor, vasárnap: 2.30, 5, 7.30 és 10 órakor. Délelőtt 9 és 11 órakor matiné.

Herbák János
KOCSETKOV ÖRVEZETŐ ESETE (szovjet film.) Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

I. L. Caragiale
GANGA (indiai film). Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

Ifjuságí
306-OS ÜGYCSOMÓ. (szovjet film). Előadások: 3, 5, 7 és 9-kor.

Solidaritatea
(GAJ)
A KÉTNEJŰ. (olasz film). — Előadások: hétköznap: 5 és 7 órakor, vasárnap: 3, 5 és 7 órakor. Hétfőn nincs előadás.

Maxim Gorkij
(MIKELAKA)
SZERELMESEK. (olasz film.)

Ilie Pintilie
(MOSÓCZI-TELEP)
UTCAI SZERENÁD (német film).

December 30
(ÜZEMI FILMSZINHÁZ)
A MEXIKÓI. (szovjet szines film) Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

Teba gyár
(ÜZEMI FILMSZINHÁZ)
306-OS ÜGYCSOMÓ (szovjet film). Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Délelőtt 11 órakor matiné.

Hírek a nagyvilágból

Ujabb jelentős lépés a leszerelés kérdésének megoldása érdekében

LONDON. (Agerpres.) A TASZSZ jelenti:

Az ENSz leszerelési albizottságának április 30-i esti ülésén V. A. Zorin, a Szovjetunió képviselője emlékiratot terjesztett megvizsgálás végett az ENSz leszerelési albizottsága elé a leszerelés terén végrehajtandó részleges intézkedésekre vonatkozó szovjet javaslatokkal kapcsolatban és ehhez mellékelten egy nyilatkozat-tervezetet a béke és a népek biztonságának megszilárditására.

A szovjet kormány emlékirata a leszerelés terén végrehajtandó részleges intézkedések megvalósitására

Abból a célból, hogy a leszerelés kérdését kimozditsák arról a holtpontról, ahová a nyugati hatalmak juttatták és ahonnan nem engedik elmozdulni a Szovjetunió javasolta az ENSz leszerelési albizottságának: jussanak megegyezésre az alábbi részleges intézkedésekre vonatkozóan.

1. A FEGYVERES ERŐK LÉTSZÁMANAK CSÖKKENTÉSE. Az Egyesült Államok, a Szovjetunió és Kina fegyveres erői létszámát 2,5 millió főre, Nagy-Britannia és Franciaország fegyveres erőinek létszámát 750—750.000 főre korlátozzák, első lépésként egy további létszámcsökkentés felé, amikor is az Egyesült Államok, a Szovjetunió és Kina fegyveres erői létszámát 1—1,5 millió emberre, Anglia és Franciaország pedig 650—650.000 főre csökkentené. A fegyveres erők létszáma két lépésben történő csökkentésének célja biztositani, hogy a dolgok a tényleges leszerelés irányában fejlődnek és nem állapodnak meg egy olyan szinvonalnál, mely előnyt jelentene az Egyesült Államok számára, melyet senki sem fenyeget.

2. A HAGYOMÁNYOS FEGYVERZETEK ÉS A KATONAI KIADÁSOK 15 SZÁZALÉKOS és nem csupán 10 százalékos csökkentése, amint azt az Egyesült Államok javasolta. Ez a csökkentés az első időszakra vonatkozik, a további időszakban ujabb csökkentéseket kell végrehajtani. Csak igy lehetséges lényegesen csökkenteni az összes országok népeinek vállára nehezedő katonai kiadások sulyát.

3. MEGFELELŐ ELLENŐRZÉS BIZTOSITÁSA a Biztonsági Tanács keretében létrehozott ellenőrző szerv részéről, mely átveszi és megvizsgálja az államok által benyujtott tájékoztatásokat. Ugyanakkor még a leszerelés első időszaka alatt ellenőrző állomásokat létesitenek a nagy kikötőkben, vasuti csomópontoknál, autóutakon. A második időszakban a repülőtereken is ellenőrző állomásokat létesitenek.

4. AZ ÁLLAMOKNAK ÜNNEPELYESEN KÖTELEZETTSÉGET KELL VÁLLALNIOK, HOGY LEMONDANAK A KATONAI CÉLOKAT SZOLGÁLÓ ATOM- ÉS HIDROGÉN FEGYVEREK ALKALMAZÁSÁRÓL. Ennek a nyilatkozat formájában megszövegezett kötelezettségnek már a fegyveres erők és a hagyományos fegyverzetek csökkentésére vonatkozó intézkedések végrehajtása első szakaszának elején életbe kell lépnie. Az atomfegyverkisérletek megszüntetését külön elsőrendü sürgősségi kérdésként kell megoldani.

5. MEG KELL VIZSGÁLNI A MÁS ÁLLAMOK TERÜLETÉN LEVŐ KATONAI TÁMASZPONTOK MEGSZÜNTETÉSÉNEK KÉRDÉSÉT és meg kell állapitani: melyek azok a támaszpontok, amelyeket egy, vagy két év leforgása alatt meg lehet szüntetni.

6. SZÁLLITSÁK LE az Egyesült Államok a Szovjetunió, Nagy-Britannia és Franciaország Németország területén állomásozó fegyveres erőinek számát az 1956-os szint egyharmadára.

7. CSÖKKENTSÉK az Egyesült Államoknak, Nagy-Britanniának és Franciaországnak, a NATO-ban résztvevő országok területén állomásozó fegyveres erőit, valamint Szovjetuniónak a varsói szerződésben résztvevő országok területén állomásozó fegyveres erőit.

8. TERJESSZÉK KI A LÉGI FELDERITÉSI ZÓNÁKAT Európában, Szibéria keleti területeire, Alaskára és az Egyesült Államok nyugati területeire.

9. HOZZANAK INTÉZKEDÉSEKET A HÁBORUS PROPAGANDA MEGSZÜNTETÉSÉRE és kössenek megegyezést, melyben kötelezettséget vállalnak arra, hogy ideológiai ellentéteiket nem terelik az államok közötti kapcsolatok területére.

A szovjet kormány nyilatkozat-tervezete a béke és a népek biztonsága megszilárditására

Azoknak az államoknak a kormányai, amelyeknek képviselői aláirták a jelen nyilatkozatot,

figyelembevéve a nukleáris fegyverek hatalmas romboló erejét és azt, hogy e fegyverek katonai célokra történő felhasználása szörnyü csapásokat és mérhetetlen károkat okozna az emberiségnek, a békés lakosság tömeges halálát okozná, egész városok pusztulását idézné elő s a népek munkája által megteremtett más anyagi és kulturális javakat semmisitene meg,

ünnepélyes kötelezettségeket vállalnak arra, hogy — a nukleáris fegyver teljes eltiltásához vezető ut első lépéseként nem használnak fel katonai célokra semilyen tipusu atom- és hidrogénfegyvert, beleértve a repülőgépekről ledobott atom- és hidrogénbombákat, bármilyen hatósugaru atom- és hidrogéntöltésü rakétalövedékeket, atom-tüzérséget, stb.;

további erőfeszitéseket tesznek arra, hogy mielőbb egyezmény jöjjön létre, az atom- és hidrogénfegyverek teljes eltiltására és az államok fegyverzetéből való kivonására, e fegyverek gyártásának beszüntetésére, a meglevő készletek megsemmisitésére és hogy átadják a hasadó anyagokat kizárólag békés célokra történő felhasználásra.

A jelen nyilatkozatot aláiró államok,

figyelembevéve azt, hogy bár a közgyülés még 1947-ben, egyhangulag megszavazott határozata alapján elitélt minden olyan propagandát, amelynek „az a célja, vagy alkalmas arra, hogy veszélyeztesse a békét, vagy fokozza a békét fenyegető veszélyt, megszegje a békét, vagy agressziót idézzen elő" — számos országban továbbra is háborus propaganda folyik és hogy ezekben az országokban a háborus uszitás nem szünt meg, sőt ellenkezőleg, egyre fokozódik a sajtóban, rádióban közzétett nyilatkozatokban — figyelembevéve továbbá azt is, hogy az utóbbi időben egyre gyakrabban hangzanak el atomháborura vonatkozó felhivások és mivel a világon különböző társadalmi, gazdasági és politikai rendszerü államok vannak, amelyekben különböző ideológiai felfogások uralkodnak;

elismerve azt, hogy a különböző társadalmi rendszerü és különböző ideológiai felfogásu államok között nemcsak gazdasági, tudományos és kulturális téren, hanem politikai téren is megvan a lehetőség a szoros együttműködésre, ami különleges erővel nyilvánult meg a második világháboru éveiben;

elismerve azt is, hogy az államok közötti békés együttműködés kiterjesztése minden vonatkozásban megfelel az ENSz alapelveinek és az összes népek létérdekeinek;

ugy vélik, hogy az ideológiai ellentéteket nem szabad az államok közötti kapcsolatokra is kiterjeszteni,

ezért kötelezik magukat, hogy minden szükséges intézkedést megtesznek abból a célból, hogy véget vessenek a háborus uszitásnak és mindenféle háborus propagandának, amely alkalmas arra, hogy veszélyeztesse a békét, vagy fokozza a békét fenyegető veszélyt, vagy a béke megbontását, vagy agressziós cselekedeteket idézhet elő;

kötelezik magukat arra, hogy a világ összes országaival az államok békés egymás mellett létezésének elvére alapozzák kapcsolataikat, függetlenül az országok társadalmi rendszerétől és ennek az elvnek a szellemében megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy az ideológiai téren folyó harc ne terjedjen át az államok közötti kapcsolatok területére is.

Az aláiró államok felhivják a világ összes országait, hogy csatlakozzanak ehhez a nyilatkozathoz.

Az indiai—szovjet barátsági hónap

DELHI. (Agerpres.)

Az indiai-szovjet kulturkapcsolatok egyesületének végrehajtó bizottsága, az egyesület fennállásának ötödik évfordulója alkalmából, április 15 és május 15 között rendezi meg az indiai-szovjet barátság hónapját. Ezalkalommal Delhiben Rameshvari Nehru, az egyesület alelnöknőjének elnöklete alatt ünnepi gyülést tartottak. Az ülésen Rana Bahadur Sing, ismert ujságiró, az egyesület tevékenységéről, valamint India és a Szovjetunió közötti kulturkapcsolatok fejlődéséről beszélt.

Az egyesületnek India különböző városaiban müködő fiókszervezetei fényképkiállitásokat és szovjet filmelőadásokat rendeznek a barátsági hónap keretében.

—o—

Ujabb bizonyitékok az imperialista beavatkozásról a magyarországi ellenforradalmi felkelésben

BÉCS. (Agerpres.)

A bécsi lapok egy bizonyos Skala Albert nevü egyén bünperéről számolnak be. A per tárgyalása folyamán kiderült, hogy Skala angol kém, akit a magyar ellenforradalmi felkelés idején Budapestre küldtek, hogy ott az angol titkos szolgálat megbizásából tevékenykedjék.

Skala, Johnson nevü főnökétől, a nemzetközi Vörös Kereszt egyik orvosának nevére kiállitott okmányokat kapott és ezzel felszerelve utazott Magyarországra. A vádlott beismerte, hogy Budapestre érkezése után elsősorban „az angol misszió keretén belül müködő szervezetekkel vette fel a kapcsolatot". Skala, amint a tárgyaláson saját maga is beismerte, a kémtevékenységen kivül közvetlenül is részt vett a felkelés fegyveres támadásaiban.

Az amerikai beavatkozás veszélyezteti a Közel- és Közép-kelet-i békét

LONDON. (Agerpres.)

Egyes angol lapok, a hirhedt Eisenhower-terven alapuló közel- és közép-keleti amerikai politikát kommentálva, rámutatnák arra, hogy az eme országok belügyeibe való amerikai beavatkozás veszélyezteti a békét.

Igy többek között a munkáspárti Tribune cimü hetilap a következőket irja: „az amerikai tengerész-gyalogság az arab országok belügyeibe való beavatkozás és megfélemlitési hadjárat előőrseként partra szállott Libanonban. Küldetésük azonos az angol és francia csapatok 1956. évi Port Said-i küldetésével. Feladatuk idegen akaratot rákényszeriteni a saját sorsa felett rendelkezni óhajtó népre. Azok, akik várakozó álláspontra helyezkedtek az Eisenhower-tervvel kapcsolatban, most láthatják, mit is jelent ez valóságban. Ez az elv diktatórikus, nemzetközi jogi szempontból elfogadhatatlan. Szöges ellentétben áll az Egyesült Nemzetek Szervezete valamennyi eszményével és veszélyes a világbékére."

A Tribune az Egyesült Államok beavatkozását az arab államok belügyeibe éppen olyan nagymértékben észszerütlen lépésnek tekinti, mint ama akciókat, amelyek Angliát korunk legmegalázóbb katasztrófájához vezették. „Amikor Eisenhower Jordánia függetlenségének támogatásáról beszél, lehetetlenséget mond — hangoztatja a Tribune. A nép célja, hogy a többi arabokkal szabadon egyesüljön. Washingtonban még csak nem is tetteti magát senki, hogy a jordániai nép kivánságaira avagy érdekeire gondolna... Az angol munkáspárt kötelessége éppen olyan határozottsággal elitélni az Eisenhower-tervet, mint ahogy a szuezi agressziót is elitélte."

Richard Crosman, a munkáspárt egyik kiemelkedő tagja, a Jordánia belügyeibe való amerikai beavatkozással kapcsolatban a következőket irja a Daily Mirror cimü lapban: „Miután Eisenhower nagy sietve a Földközi-tenger keleti vizeire vezényelte a 6. amerikai flottát, bejelentette, hogy szükség esetén kész légiuton erősitést küldeni. Jordániában betiltottak minden politikai pártot, valamint a szakszervezeteket. Ez a tény tükrözi az Eisenhower-elv lényegét" — hangoztatja a cikk irója.

A Spectator cimü konzervativ folyóirat szintén birálja az Egyesült Államok közel-keleti politikáját: „Senkinek sem szabad lebecsülnie a világbékét e térségben fenyegető veszélyt" — hangoztatja a folyóirat.

Néhány mondatban

JERUZSÁLEM. (Agerpres.)

James Richards, Eisenhower elnök személyes küldötte, május 2-án este Izraelbe érkezett, ahol megbeszéléseket folytat Ben Gurionnal, Izrael miniszterelnökével és az izraeli pénzügyminiszterrel.

★

WASHINGTON. (Agerpres.)

Csütörtök este egy washingtoni szanatóriumban meghalt Joseph MacCarthy szenátor, aki az Egyesült Államokbeli haladó személyek ellen viselt terrorhadjárat megszervezésével vált hirhedtté.

★

MOSZKVA. (Agerpres.)

A Szovjetunió Legfelső Tanácsának elnöksége M. G. Pervuhint, a Szovjetunió Minisztertanácsának első alelnökét, a Szovjetunió középgépipari miniszterévé nevezte ki.

★

TOKIÓ. (Agerpres.)

I. E. Tevoszjan, a Szovjetunió tokiói nagykövete fogadást rendezett a jelenleg Japánban tartózkodó Ilja Ehrenburg szovjet iró tiszteletére.

★

MOSZKVA. (Agerpres.)

A kujbisevi vizerőműnél május 1 tiszteletére üzembe helyezték a tizenharmadik 105.000 kilowattos turbinát.

legújabb táviratok

A Vietnami DK kormánya a genfi egyezményeket szabotáló nagyhatalmi kisérletek ellen

HANOJ. (Agerpres.)

A Vietnámi Tájékoztató Iroda munkatársa kérdést intézett a Vietnámi Demokratikus Köztársaság külügyminisztériumához az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kormányainak a laoszi királyi kormányhoz intézett legutóbbi jegyzékével kapcsolatban. A Vietnámi DK külügyminisztériumának szóvivője kijelentette, hogy ezek a jegyzékek nyilt beavatkozást képeznek Laosz belügyeibe. A jegyzékek teljes egészükben ellentétben állnak az 1954. évi genfi egyezményekkel és akadályt görditenek a jelenleg Laosz királyi kormánya és Patet Lao harci egységei között folyó és Laosz problémájának békés rendezését célzó tárgyalások elé.

A külügyminisztérium szóvivője ezután hangsulyozta, hogy e tárgyalások nincsenek az Egyesült Államok agressziv köreinek inyére, melyek továbbra is szabotálják a béke ügyét és Laosz függetlenségét. Ezek a körök mindenfajta mesterkedéssel igyekeznek belső viszályt szitani, a laoszi hadműveletek ujrakezdésén fáradoznak és megkisérlik megakadályozni Laosz királyi kormányát, hogy a béke és a semlegesség utján haladjon.

A Vietnámi Demokratikus Köztársaság külügyminisztériumának szóvivője ezután az amerikai sajtónak a Vietnámi DK és a Patet Lao-i katonai egységek közötti állitólagos kapcsolatokról szóló hireivel foglalkozott. Kijelentette: ennek a rágalomnak célja megakadályozni a Vietnámi Demokratikus Köztársaság és Laosz királyság közötti kapcsolatok fejlődését.

A Vietnámi Demokratikus Köztársaság kormánya — azt az országé, mely aláirta a genfi egyezményeket és a szomszédos Laosz királysággal is egyezmény fűzi össze — mondotta ezután a külügyminisztérium szóvivője — állást foglalt az amerikai imperializmusnak a genfi egyezmény és a béke ügyének, valamint Laosz egységének és függetlenségének szabotálására és az ország belügyeibe való beavatkozására irányuló mesterkedések ellen. Ezek az akciók teljes egészükben ellenkeznek a laoszi, valamint az indokinai népek óhajával, homlokegyenest ellentétben állnak a délkelet-ázsiai és a világbéke érdekeivel.

A Vietnámi Demokratikus Köztársaság kormánya még egyszer üdvözli Laosz királyi kormányának és a Patet Lao-i harci egységeknek arra irányuló erőfeszitéseit, hogy a laoszi és indokinai béke megóvásának érdekében ellenőrző- és felügyelőbizottságot létesitsenek Laosz egységesitése kérdésének megoldására. Ezeknek az erőfeszitéseknek pozitiv eredményei hozzájárulnak a Vietnámi Demokratikus Köztársaság és Laosz közötti, a békés együttélés öt elvén alapuló, jószomszédsági kapcsolatok fejlesztéséhez, amit a Vietnámi Demokratikus Köztársaság kormánya állandóan óhajt.

A NATO tanácsa Bonnban megvitatta a német kérdést

BONN. (Agerpres.)

Bonnban sajtóértekezleten jelentették be a sajtó képviselőinek, hogy a NATO-tanács ülésszakának május 3-i zárt ülésén az európai biztonság problémájával kapcsolatban megvitatták Németország ujraegyesitésének kérdését.

Elsőnek Von Brentano, a Német Szövetségi Köztársaság külügyminisztere szólalt fel és hivatalos nyilatkozatot tett. Brentano kijelentette, hogy az ország egyesitése nemcsak a németek, hanem az egész Északatlanti tömb ügye és e kérdésben kérte az ülésszak résztvevőinek segitségét.

Brentano beszéde bővelkedett a Német Demokratikus Köztársaságra szórt rágalmazó koholmányokban.

A nyugatnémet külügyminiszter a továbbiakban bejelentette, hogy a négy ország (Egyesült Államok, Anglia, Franciaország és a Német Szövetségi Köztársaság) a német kérdéssel foglalkozó munka-csoportját állandó szervvé változtatja át. Kijelentette, hogy ennek a csoportnak feladata a Németország ujraegyesitéséhez vezető utak tanulmányozása. A Németország ujraegyesitésének kérdésével kapcsolatos politikát illetően a nyugati hatalmak nyiltan külön uton járnak.

A Német Szövetségi Köztársaság külügyminisztere, válaszolva a sajtó képviselőinek kérdéseire, kijelentette: Németország ujraegyesitésének kérdését véleménycsere formájában vitatták meg a NATO-tanács ülésén és már az ülés elején megállapitották, hogy semmiféle konkrét határozatot sem hoznak. Ezzel Brentano elismerte, hogy Németország ujraegyesitése kérdésének a NATO-tanács ülésszakán való megvitatása csupán tüntetőjellegü volt.

Brentano után Dulles, az Egyesült Államok külügyminisztere beszélt és határozottan támogatta Brentano nyilatkozatát. Dulles, a Német Demokratikus Köztársaság ellen intézett támadásaival egyidejüleg, megkisérelte elferditve feltüntetni a Szovjetunió politikáját a német kérdésben.

Hasonló magatartást tanusitottak a német kérdés vitájának során a többi felszólalók is.

A sajtóértekezleten bejelentették, hogy a NATO-tanács ezenkivül megvitatta a leszerelés problémáját is és az ülésszak résztvevői — amint a hivatalos nyilatkozat hangsulyozza — arra a meggyőződésre jutottak, hogy „bizonyos egyezményt" kell kötni a leszerelés kérdésében.

Bevan az Egyesült Államok közelkeleti politikájáról

LONDON. (Agerpres.) A TASZSZ jelenti:

A. Bevan, munkáspárti vezető, május 2-án elhangzott rádióbeszédében birálta az Egyesült Államok közel- és közép-keleti politikáját. Az Egyesült Államok ellenségekre tett szert Közel-Kelet népei között — mondotta. Az amerikaiak azt a szerepet vállalták magukra, amelyet Anglia és Franciaország játszott a világ e táján „ugyanolyan szánalomraméltó eredményel és ugyanolyan ellenségeskedést előidézve maga körül" — folytatta a továbbiakban Bevan.

Bevan felszólitotta a nyugati hatalmakat, tanulmányozzák a Szovjetunió javaslatait a közel- és közép-keleti béke és biztonság fenntartása érdekében, valamint a világ e táján lévő országok belügyeibe való be nem avatkozás kérdésében.

„A Nyugatnak tanulmányoznia kellene az oroszoknak, a béke fenntartása érdekében, közel-keleti közös akcióra tett javaslatait."

TILTAKOZÁS Speidel látogatása ellen Brüsszelben

BRÜSSZEL. (Agerpres.)

Speidel náci tábornok, a NATO középeurópai szárazföldi csapatainak parancsnoka, május 3-án Brüsszelben meglátogatta Spinoy belga hadügyminisztert. A belga hatóságok, akárcsak egy hónappal ezelőtt a luxemburgiak, titokban tartották a volt náci tábornok megérkezését, hogy megelőzzék a lakosság tiltakozó tüntetéseit.

A belga béketanács táviratot intézett a hadügyminiszterhez és felháborodását fejezte ki Speidel brüsszeli látogatása felett. A béketanács követelte: közölje Speidellel, hogy a volt ellenálló harcosok, a volt politikai foglyok egyesületei, a szakszervezetek és a többi haladószellemü belga szervezet tiltakozik a NATO parancsnoki állásába való kinevezése ellen.

Panama állam birálja az Egyesült Államok politikáját a Panama-csatorna kérdésében

LONDON. (Agerpres.) A TASZSZ jelenti:

A Times közli Panama állami londoni nagykövetének, Arias-nak levelét, amelyben birálja az Egyesült Államok politikáját a Panama-csatorna kérdésében.

Arias elitéli Dulles, az Egyesült Államok külügyminiszterének azt a kijelentését, hogy az Egyesült Államoknak kizárólagos joga lenne a Panama-csatorna övezetére. A nagykövet hangsulyozta, hogy Panama állam a Panama-csatorna övezetének birtokosa és az állam csak bizonyos jogokat adott az Egyesült Államoknak, a csatorna használatára és müködése feletti ellenőrzésre.

Arias rámutatott arra, hogy az Egyesült Államok külügyminisztériuma „könnyen érthető okokból igyekszik elválasztani a Panama-csatorna kérdését a Szuezi-csatorna problémájától." A nagykövet hangsulyozta: „a két nagy nemzetközi viziut közötti lényeges hasonlóságot semmivel sem lehet elkendőzni."

A „Vörös Lobogó" szerkesztősége és kiadóhivatala: Karl Liebknecht utca 2—4. szám. Telefon: Szerkesztőség: 33-02, 33-05, 30-87, 35-69. Kiadóhivatal: 16-92. Nyomda 20-77. Intreprinderea Poligrafică Arad.